

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/100/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116221838
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116221838.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobcu C. U., T.. X.X.XXXX, H. W., T. G.. I. XX, zastúpený: JUDr. Jaroslava Oravcová, advokátka, so sídlom Vranov nad Topľou, Dobrianskeho 1651, proti žalovanému: Endepro, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Mlynské nivy, 821 09 Bratislava 2, IČO: 35 805 731, právne zastúpený De minimis, spol. s.r.o., so sídlom Lovinského 22, 811 04 Bratislava, IČO: 36 868 949, o vydanie bezdôvodného obohatenia a prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/137/2016-53 zo dňa 24.3.2017 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu 1.inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Žalobca sa uplatnenou žalobou domáha vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 94,51 Eur a náhrady trov konania.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol, že cit.:

„Súd žalobu z a m i e t a .

Žalovaný m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

3. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého strany uzavreli dňa 27.8.2010 formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalovaný poskytol žalobcovi úver na základe zákona č. 129/2010 Z.z. vo výške 320 Eur za administratívny poplatok vo výške 45,76 Eur s dohodnutou úrokovou sadzbou 23,80% p.a. Žalobca sa tak zaviazal žalovanému zaplatiť sumu 400,47 Eur a to v 45 týždenných splátkach vo výške 8,90 Eur, pričom posledná splátka predstavovala 8,87 Eur. V zmluve sa ďalej uvádza, že úver sa poskytuje na dobu 45 týždňov a termín splatnosti poslednej splátky a teda konečnej splatnosti úveru je 7.deň 45.týždňa po dni uzavretia zmluvy. V zmluve je uvedená aj RPMN vo výške 49,34% a priemerná hodnota RPMN vo výške 47,53%. Predpoklady použité pre výpočet RPMN sú uvedené na druhej strane príslušnej zmluvy. V ten istý deň obe strany uzavreli aj zmluvu o zabezpečení splátok úveru, v ktorej sa uvádza, že poskytovateľ (žalovaný) sa zaväzuje, že za odmenu bude počas platnosti danej zmluvy pravidelne poskytovať službu spočívajúcu v prevzatí peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky na základe zmluvy uzavretej medzi stranami a to za celkovú odmenu vo výške 164,80 Eur. Žalobca sa zaviazal túto odmenu splácať v 45 týždenných splátkach vo výške 3,67 Eur, pričom posledná splátka predstavovala 3,32 Eur a to počas doby splácania spotrebiteľského úveru uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Podľa karty splátok žalobca zaplatil sumu 388,51 Eur a to podľa jednotlivých

splátok, tak ako je to uvedené v prehľade o týchto splátkach pod bodmi 1 až 16, pričom posledná úhrada bola až vo výške 244,51 Eur dňa 17.12.2010. Podľa spomínaného prehľadu však žalobca mohol maximálne zaplatiť sumu 401,51 Eur, keďže pod položkou 1 sa neuvádza žiadna výška splátky, avšak konečný zostatok je pri tomto bode vyčíslený na 552,27 Eur, hoci počiatočný stav predstavuje 565,27 Eur. Ak teda sa pripustí možnosť, že dňa 13.9.2010 bola uhradená prvá splátka, tá by predstavovala podľa týchto údajov sumu 13 Eur. Podľa uvedeného prehľadu teda nie je zrejmé na základe čoho žalobca dospel k záveru o úhrade sumy 414,51 Eur žalovanému.

4. Na zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého nemožno termín splatnosti úveru nahrádzať matematickým výpočtom osobitne pri početných týždenných splátkach, ako to bolo v prípade danej zmluvy. Spotrebiteľ totiž musí mať jasno už pri uzavretí zmluvy akú dlhú dobu a do kedy má úver splácať, veď práve to je účelom citovaného zákonného ustanovenia. Konečná splatnosť úveru by mala byť uvedená minimálne konkrétnym mesiacom a rokom, pokiaľ termín splatnosti splátok zo zmluvy je jasný a transparentný. Počet splátok je ďalšou povinnou náležitosťou zmluvy. Aj podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere sú povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedené v článku 10 ods. 2 a medzi nimi pod písm. h/ sa uvádza počet splátok a pod písm. c/ dĺžka trvania zmluvy o úvere. Dobu trvania zmluvy nemožno posudzovať zhodne s termínom splatnosti jednotlivých splátok, ktoré nemusia byť určené konkrétnym dátumom, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkosti a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (rozsudok Súdneho dvora EÚ C/42/15 zo dňa 9.11.2016). Aj podľa citovanej smernice teda počet splátok nemôže predstavovať dĺžku trvania zmluvy, keďže počet splátok sa uvádza pri ďalšej spomínanej náležitosti zmluvy. Predpísaná písomná forma musí byť zachovaná vo vzťahu k podstatným obsahovým náležitostiam, ktoré sú vymenované v § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona. Pokiaľ zmluva neobsahuje niektorú z náležitostí vymenovaných v § 11 ods. 1 písm. a/ nie je zároveň vo vzťahu k tejto náležitosti zachovaná písomná forma (napr. rozsudok Krajského súdu Prešov č.k. 21Co/10/2015-74 zo dňa 26.11.2015). Žalobca by teda žalovanému mal vrátiť len sumu poskytnutého úveru 320 eur, nepochybne zaplatil mu viac. Podľa jeho tvrdenia celkovo zaplatil 414,51 Eur, podľa výpočtu súdu z prehľadu o úhradách zaplatil 401,51 Eur. Táto suma však predstavuje nielen splácanie úveru, ale aj odmeny zo samostatnej zmluvy o zabezpečení splátok úveru. Žalobca totiž uzatvoril aj samostatnú zmluvu o zabezpečení splátok a v zmysle nej mal žalovanému zaplatiť odmenu 164,80 Eur. V žalobe sa však vôbec nezaoberal touto zmluvou a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnil výlučne už citovanými zákonnými ustanoveniami v súvislosti so zmluvou o úvere. Na pojednávaní síce právna zástupkyňa žalobcu vo svojom prednese poukazovala na neplatnosť spomínanej dohody pre rozpor s dobrými mravmi, ktorý zdôvodnila neprímeranou výškou odmeny, avšak súd je toho názoru, že jedná sa o novú a podstatnú skutočnosť, ktorú je potrebné považovať za zmenu žalobu ako to vyplýva z § 140 ods. 2 CSP. Súd preto pri posudzovaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia mohol vychádzať len zo skutočností uvedených v žalobe a týmito skutočnosťami bolo tvrdenie o bezúčelnosti a bezpoplatkovosti úveru pre neuvedenie náležitosti zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z. a s tým spojeným bezdôvodným obohatením žalovaného. Žalobca mal však záväzok aj zo spomínanej zmluvy o zabezpečení splátok, podľa ktorej mal žalovanému zaplatiť 164,80 Eur, čo je viac ako žalovaná suma. Súd pripomína, že úhrady, ktoré realizoval, predstavovali nielen splátky úveru ale aj splátky zo spomínanej zmluvy o zabezpečení splátok. Za týchto okolností vychádzajúc z vymedzenia predmetu sporu v žalobe opísaním rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1 CSP) súd nemohol prijať záver o bezdôvodnom obohatení žalovaného. Navyše aj pri inom právnom závere teda, že by došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného, súd považoval vznesenú námietku premlčania za dôvodnú. Pri bezdôvodnom obohatení je premlčanie upravené v § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia lehota plynie odo dňa poslednej úhrady žalobcu t.j. 17.12.2010. Aj keď subjektívna lehota v zmysle zákona plynie od doby, kedy sa oprávnený subjekt dozvedel o bezdôvodnom obohatení povinného subjektu a o jeho výške, túto vedomosť je potrebné odvíjať od toho, kedy žalobca získal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodiť toto bezdôvodné obohatenie. Nie sú teda vôbec relevantné jeho právne znalosti, teda či vedel o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov. Uvedený záver možno vyvodiť z viacerých rozsudkov Najvyššieho súdu ČR pri totožnej právnej úprave, konkrétne 26Cdo 785/2011 zo dňa 24.4.2012, 28Cdo 685/11 zo dňa 28.3.2012, 28Cdo 3977/07 zo dňa 18.3.2008, 33Odo 528/2006 zo dňa 29.3.2007, 33Odo 306/2005 zo dňa 27.3.2007 alebo rozsudku Najvyššieho súdu SR 1Cdo 67/2011. V zmysle týchto rozhodnutí vedomosťou podľa § 107 ods. 1 OZ sa nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale skutkových okolností, z ktorých možno dôvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Nie je teda významné či oprávnený má také právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť uvedené skutkové

okolnosti. Žalobca sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedel v decembri 2010 a je nemysliteľné, aby súd akceptoval jeho názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty až od septembra 2016, kedy sa údajne dozvedel o bezdôvodnom obohatení na základe právnej analýzy od združenia, teda po 6 rokoch. Takéto ponímanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je neakceptovateľné a znamenalo by, že ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zbytočné, keďže každý oprávnený subjekt by si začiatok plynutia tejto lehoty prispôbil tak, aby nárok premlčaný nebol, keďže posúdenie by záviselo len od jeho tvrdenia. Uplatnený nárok však súd považuje za premlčaný aj v dôsledku uplynutia objektívnej premlčacej lehoty, ktorá je podľa súdu trojročná. Dôkazné bremeno o úmysle (či už priamom alebo nepriamom) žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu, bolo na žalobcovi. Priamy úmysel je podľa súdu nemožné preukázať. O nepriamy úmysel ide, ak žalovaný nechcel priamo sa bezdôvodne sa obohatiť, ale pre prípad, že k tomu dôjde, bol s tým uzrozumený. Pri posúdení náležitosti zmluvy ohľadom termínu splatnosti úveru (ale napokon aj zmluvy o zabezpečení splátok) súdy nie sú a neboli jednotné. Navyše ani zo spomínanej smernice 2008/48/ES, ktorá v článku 10 ods. 2 upravuje povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ktorá obsahuje aj harmonizačnú úpravu v článku 22 ods. 1, v zmysle ktorého článok 10 ods. 2 je záväzný pre členské štáty EÚ a znamená, že členské štáty nesmú zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od danej smernice, sa v jej článku 10 ods. 2 písm. c/ uvádza len dĺžka trvania zmluvy (a teda nie aj termín splatnosti úveru). Aj keď citovaná smernica nemá horizontálny priamy účinok a teda nemôže priamo zakladať práva a povinnosti jednotlivcom, je dôležitým aspektom pre posúdenie zavinenia žalovaného v súvislosti s formuláciou náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z. Súd zastáva názor, že je potrebné pri posúdení dĺžky objektívnej premlčacej lehoty rozlišovať o aký nedostatok zmluvy spôsobujúci vznik bezdôvodného obohatenia sa jedná. Je rozdiel, ak veriteľ neuvedie v zmluve vôbec niektorú povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona, pri ktorej objektívne nie je spochybniteľný jej nedostatok (napr. úroková sadzba alebo RPMN) a iné je, ak subjektívne môže sa vyjadrenie určitej náležitosti zmluvy vykladať rôzne. O takýto prípad ide aj pri náležitosti týkajúcej sa konečnej splatnosti úveru a termínu jeho splatnosti. Žalovaný ju poňal tak, že postačí uviesť počet týždňov. Ako už súd uviedol, súdna prax pri tejto otázke nie je jednotná a niektoré súdy považujú za postačujúce uvedenie počtu týždňov, keďže výpočtom sa dá zistiť do kedy sa má úver splácať. Pokiaľ teda aj súdy pripúšťajú spomínaný výklad, potom nemožno dospieť k záveru, že žalovaný sa úmyselne dopustil konania (chybným uvedením spornej náležitosti zmluvy), ktorým sa bezdôvodne obohatil. Dôkazné bremeno na preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť je na žalobcovi, ten v tomto smere neprodukoval žiadny dôkaz a preto súd vychádzal z trojročnej objektívnej premlčacej lehoty plynúcej od poslednej úhrady žalobcu. Subjektívna aj objektívna premlčacia lehota začala teda plynúť 17.12.2010 a keďže žaloba bola podaná až 24.10.2016, z dôvodu premlčania súd žalobu zamietol a to s poukazom na § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

5. Aplikoval ustanovenia § 100, ods. 1, § 107, ods. 1,2 § 451, ods. 1,2, § 456 OZ, § 2, § 9, § 11 zákona č. 129/2010 Z.z..

6. O trovách konania rozhodol podľa § 262, ods. 1 a § 255, ods. 1 Civilného sporového poriadku a úspešnému žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Obsah odvolania

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zdôraznil, že on spotrebiteľské zákony nepoznal a ani ich nepozná. Zásada, že neznalosť zákona neospravedlňuje, by bola na mieste, ak by on niekomu spôsobil ujmu, resp. porušil jeho práva a právom chránené záujmy. Nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia, majúce svoj základ v spotrebiteľskej zmluve, spadajú pod režim spotrebiteľského práva. Čo sa týka objektívnej desať ročnej premlčacej doby, konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery, sa nedá označiť ináč, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohateniu tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so zákonom o spotrebiteľských úveroch a požaduje plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo, vylučujú inú možnosť, ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne. Je vylúčené, aby žalovaný, ako profesionál v poskytovaní úverov, nepoznal spotrebiteľské právo. Subjektívna premlčacia doba plynie od vtedy, kedy ten, na úkor koho bolo bezdôvodné obohatenie získané, skutočne zistí skutkové okolnosti, o tom, že môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, a to bez ohľadu na to, že sa o

týchto skutočnostiach mohol dozvedieť skôr, nie ako sa domnieva súd prvej inštancie, že o zákonných nedostatkoch spotrebiteľskej zmluvy sa žalobca mohol dozvedieť z platnej právnej úpravy a takto hájiť svoje práva. Pre začiatok jej plynutia je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o: vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho úkor a subjekte, ktorý sa bezdôvodne obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. Pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 OZ je potrebné vychádzať z preukázanej, skutočnej, nie teda len predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že na jeho úkor došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal; ustanovenie § 107 ods. 1 OZ nemá touto vedomosťou na mysli znalosť právnej kvalifikácie, ale iba skutkových okolností, z ktorých možno vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie (rozsudok NS ČR z 15.6.2010, sp. zn. 21 Cdo 3433/2008 a 21 Cdo 3434/2008). Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 1 OZ treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal; nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr (rozsudok NS SR. sp. zn. 3 Cdo 145/2004). Inak povedané, pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. Žalobca nevedel, že splátky, ktoré odo neho žalovaný prijíma nad výšku istiny, prijíma protizákonne. Žil v omyle, že žalovaný tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobil žalovaný porušením spotrebiteľského práva, pričom žalobca veril tomu, že pri poskytovaní úveru postupuje s náležitou starostlivosťou podľa zákona. Až od združenia na ochranu spotrebiteľov sa dozvedel, že žalovaný od neho prijímal platby, v rozpore so zákonom a že mu predložil na podpis formulárovú spotrebiteľskú zmluvu, ktorá v rozpore so zákonom vytvárala dojem, že na splátky, na ktoré podľa zákona právo nemá, právo má. Až získaním vedomosti o týchto skutočnostiach, prichádzalo u neho do úvahy podanie žaloby, a až od tohto momentu mohla začať plynúť subjektívna premlčacia doba. Súd prvej inštancie konštatuje, že pri posudzovaní premlčania si judikatúra vzájomne odporuje. Súd prvej inštancie však vyhľadal na podporu nevyhovenia jeho žalobe len rozhodnutia, ktoré zvýhodňujú obchodníkov, na úkor spotrebiteľov, ale nezaujal žiadne stanovisko k množstvu rozhodnutí, ktoré obchodníkov nezvýhodňujú a spotrebiteľov nepoškodzujú.

8. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

K charakteru Zmluvy o zabezpečení splátok

11. Súd svoj záver o nemožnosti prijatia záveru o bezdôvodnom obohatení žalovaného oprel o skutočnosť, že bezdôvodné obohatenie predstavuje plnenie zo samostatnej zmluvy o zabezpečení splátok, ktorú žalobca v žalobe nevymedzil a neurobil tak ani v priebehu konania postupom podľa § 140, ods. 2 CSP. V súvislosti s charakterom Zmluvy o zabezpečení pohľadávok je potrebné poukázať

na písomné pripomienky Európskej komisie v konaní Zdeněk Sobotka proti Provident Financial pod číslom C-372/14 podľa ktorého Smernica Rady 87/102/EEC sa má vykladať v tom zmysle, že súčasťou celkových úverových nákladov pre spotrebiteľa na účely výpočtu RPMN je aj odmena za hotovostné preberanie splátok úveru a to bez ohľadu na výšku uvedeného poplatku ako aj na skutočnosť, či mal spotrebiteľ v tejto veci skutočnú slobodu voľby a v bode 2., že Smernica 2005/29/ES sa má vykladať v tom zmysle, že takéto konanie veriteľa, ak predkladá spotrebiteľovi zmluvné podmienky takým spôsobom, že poskytne údaj o RPMN, ktorej súčasťou nie sú náklady na doplnkovú službu ako je tá vo veci samej, treba kvalifikovať ako klamlivú obchodnú praktiku, pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

12. Postup žalovaného, ktorý so spotrebiteľom uzavrie zmluvu o spotrebiteľskom úvere a zároveň zmluvu o poskytnutí „služby“ spočívajúcej v správe úveru z úverovej zmluvy za odmenu vo výške ktorá dosahuje v danom prípade viac ako 50% výšky poskytnutého úveru je jednoznačne potrebné hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku, ktorou sa žalovaný uzavretím zmluvy v priamom rozpore s právnou úpravou docielí dosiahnutie zákonom nedovolennej odmeny za finančné prostriedky poskytnuté spotrebiteľovi. V súlade so stanoviskom Európskej komisie v citovanej právnej veci je potrebné plnenie z tejto „doplnkovej služby“ započítať do celkových nákladov spotrebiteľa zo zmluvy o úvere, ktorú žalovaný so spotrebiteľom uzavrel. Je jasné, že žalovaný poskytuje úvery svojim klientom za neprimeraných podmienok, a stalo sa tak, aj v prípade tejto veci, kde celková odplata, ktorú žalovaný na základe zmluvy požadoval zaplatiť od žalobcu predstavovala neuveriteľných 57%. O to viac by sa uvedená zvýšená ochrana mala uplatniť v prípade, keď konanie podnikateľského subjektu je zreteľne a nepopierateľne v rozpore s právnou úpravou, ako tomu je v prípade konania žalovaného (uznesenie Krajského súdu Trnava , sp.zn. 23Co/231/2017)

13. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Národnej banky Slovenska, orgánu dohľadu príslušnému podľa § 23 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., č. sp.: NBS1-000-001-402, č. z.: 100-000-052-913 ktorým žalovanému bola udelená pokuta 90.000 Eur a zákaz používať nekalú obchodnú praktiku, konkrétne klamlivé konanie podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z., spočívajúcu v tom, že v zmluvách o úvere, spolu s ktorými uzatvára zmluvu Komfort alebo zmluvu s obdobným predmetom, nezaráta náklady spotrebiteľa zo zmluvy Komfort alebo zo zmluvy s obdobným predmetom do celkových nákladov spotrebiteľa pre účely výpočtu RPMN a odplaty podľa osobitného predpisu, v dôsledku čoho by v týchto zmluvách uvádzal RPMN a odplatu podľa osobitného predpisu v nižšej než skutočnej výške, čím by uviedol nepravdivú informáciu vo vzťahu k cene, čo by mohlo zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

14. Vzhľadom k uvedeným dôvodom a vzhľadom k tomu, že žalovaný použitím nekalej obchodnej praktiky uzavrel so žalobcom ako aj tisíckami ďalších spotrebiteľov zmluvu, ktorej účelom je obísť ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, a ktorej súčasťou sú náklady spotrebiteľa vyplývajúce z úverovej zmluvy, ktorú s ním dodávateľ uzavrel, nie je možné takúto zmluvu považovať za samostatnú zmluvu, na ktorú sa nevzťahujú ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, ale ako súčasť zmluvy o úvere a plnenie, na ktoré sa v nej spotrebiteľ zaviazal je potrebné započítať do celkových nákladov spotrebiteľa v súvislosti s úverovou zmluvou.

K otázke premlčania

15. Súd prvej inštancie vychádzal pri posúdení premlčania z ustanovenia § 107 OZ, na ktoré odvolací súd odkazuje. Ako začiatok plynutia objektívnej aj subjektívnej premlčacej doby stanovil deň poslednej úhrady žalobcu, t.j. 17.12.2010.

16. Odvolací súd rešpektujúc rozličnosť názorov súdov pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.2.2018 podľa ktorého za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Vyžaduje sa skutočná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach zakladajúcich bezdôvodné obohatenie a ktoré sú predpokladom uplatnenia práva na súde. Čas, kedy spotrebiteľ plní, je významný na účely objektívnej premlčacej doby (od kedy k bezdôvodnému obohateniu „došlo“) a nemožno ho bez ďalšieho spájať so

začiatkom subjektívnej premlčacej doby len s poukazom na povinnosť poznať právo. Každý a teda aj spotrebiteľ je povinný poznať právo, no žiadny spotrebiteľ nemá povinnosť vedieť právo aj aplikovať. Tvrdenie spotrebiteľa o skutočnosti, na základe ktorej sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia však aj spotrebiteľ musí preukázať a súd v súvislosti s tým umožní dodávateľovi použiť jeho procesné prostriedky. Odvolací súd v prejednávanej veci nevidí dôvod na odklon od tohto stanoviska.

17. Podstatné pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby teda má moment, kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie že plnila. Z nateraz zisteného skutkového stavu vyplýva tvrdenie žalobcu o tom, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel od Združenia pre ochranu spotrebiteľa HOOS v mesiaci september 2016. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia bude musieť preukázať relevantný dôkaz. Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

18. Vo vzťahu k začatiu plynutiu objektívnej premlčacej doby je záver súdu správny a otázna je jej dĺžka. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z neprijateľnej zmluvnej podmienky (neuvedenie doby trvania zmluvy, neuvedenie výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov) a z použitia nekalej obchodnej praktiky (uvedenie nepravdivej informácie vo vzťahu k cene služby). Odvolací súd má za to, že použitie nekalej obchodnej praktiky pri uzatvorení zmluvy je konaním, ktoré svedčí úmysle dodávateľa obísť zákonné ustanovenia o ochrane spotrebiteľa a úmysle sa na jeho úkor bezdôvodne obohatiť.

19. Z uvedených dôvodov a z dôvodu potreby doplnenia dokazovania vo vzťahu k výške uplatneného nároku má odvolací súd sa zo, že boli naplnené podmienky v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

20. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní považovať Zmluvu o zabezpečení splátok úveru za súčasť zmluvy o úvere a odmenu v nej dohodnutú za súčasť nákladov spotrebiteľa v súvislosti s uzavretou úverovou zmluvou, zaoberať sa nepriamym úmyslom žalovaného nadobudnúť od žalobcu plnenie zo zmluvy po použití nekalej obchodnej praktiky, umožniť stranám procesné práva v súvislosti s novým názorom na začiatok premlčacej doby, novo posúdiť subjektívnu premlčaciu dobu od momentu, kedy sa žalobca dozvedel o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby, a teda o skutku nie zo zmluvy, ale o skutku z porušenia práva. Súd svoju úvahu, ktorou sa bude riadiť náležite odôvodní. Jeho rozhodnutie musí zodpovedať zákonným kritériám podľa § 220, ods. 2 C.s.p.

21. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).